

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 11. 1. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2022/00227

Programová služba: TA3

Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.

Číslo licencie: TD/14

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. PGO-RPMS/2022/00227 smerujúci voči vysielaniu programovej služby TA3 vysielateľa C.E.N. s.r.o. a uznala podnet na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľovi podnetu na preverenie výsledok preverenia podnetu.

T: 23. 1. 2023

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 11. 1. 2023

Podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2022/00227 zo dňa 31. 10. 2022
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: V politike
Deň a čas vysielania: 30. 10. 2022, 11:00 a 20:00 h (repríza) a 31. 10. 2022, 13:00 h
(repríza)
Označenie podľa JSO: -

Programová služba: TA3
Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.
Číslo licencie: TD/14

Dátum: 2. 1. 2023

OBSAH PODNETU:

„Zákon o vysielaní

§ 14a Sťažnosť

(1) Sťažnosť na porušenie tohto zákona sa podáva rade písomne, telefaxom alebo elektronickou formou.

(2) Zo sťažnosti musí byť zrejmé, čím mal byť porušený tento zákon. Ak sa namieta porušenie tohto zákona odvysielaním alebo poskytnutím programu, zložky programovej služby alebo zložky audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, sťažnosť musí obsahovať aj dátum a približný čas odvysielania alebo poskytnutia tohto programu, zložky programovej služby alebo zložky audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie a názov programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, v rámci ktorej mal byť tento zákon porušený.

Predmet sťažnosti :

Neobjektívnosť spravodajskej televízie ta3

Sťažnosť smeruje voči televízií ta3

§ 16 ZÁKON o vysielaní

Základné povinnosti vysielateľa

(3) Vysielateľ je povinný

a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,

b) zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajských programov a politicko publicistických programov; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

Ústava SR

Čl. 26

(2) Každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu.

Vzhľadom k tomu, že televíznu reláciu " V Politike" televízia ta3 obsadila televízia ta3 výlučne redaktormi s homosexuálnou orientáciou, tak televízia ta3 nezabezpečila názorovú pluralitu v rámci televíznej relácie " V Politike" a nezabezpečila objektivnosť a nestrannosť v rámci televíznej relácie " V Politike", lebo nezabezpečila redaktorov s heterosexuálnou orientáciou.

Dátum a čas odvysielania: Dňa 30.10.2022 o 11,00 hodine a o 20,00 hodine a dňa 31.10.2022 o 13,00 hodine.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (účinný od 1. 8. 2022):

§ 8

(4) Aktuálna publicistika je program tematicky spätý so spravodajstvom, ktorý obsahuje komentáre k správam a udalostiam, analýzy vývoja, politické stanoviská k udalostiam alebo názory politikov na jednotlivé témy.

§ 16

(1) Poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach.

§ 25

Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ podnetu namieta porušenie ustanovení § 16 ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 308/2000 Z. z. o vysielaní a retransmisii. Tento zákon bol účinný do 31. 7. 2022, od 1. 8. 2022 je účinný nový zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách, ktorý obsahuje ideovo podobné ustanovenia.

S ohľadom na obsah a formu namietaného programu môžeme skonštatovať, že program napĺňa kritériá programu aktuálnej publicistiky (§ 8 ods. 4 ZMS), preto je nevyhnutné ho posudzovať podľa ustanovenia § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.

Podľa § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách vysielateľ je povinný „zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

Medzi kritériá objektivity spravodajstva vo všeobecnosti zahŕňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

Podľa podávateľa podnetu „televízia ta3 nezabezpečila názorovú pluralitu v rámci televíznej relácie " V Politike" a nezabezpečila objektívnosť a nestrannosť v rámci televíznej relácie " V Politike", lebo nezabezpečila redaktorov s heterosexuálnou orientáciou.“

Pre posudzovanie objektívnosti a nestrannosti programu je sexuálna orientácia akéhokoľvek účinkujúceho, nielen moderátora televízie, irelevantná. Podstatný je len obsah programu, teda v danom prípade to, čo v diskusnom programe zaznelo.

Je preto nevyhnutné posúdiť, či vysielateľ v programe zabezpečil objektívnosť a nestrannosť, resp. či oddelil názory a hodnotiace komentáre od informácií spravodajského charakteru v zmysle § 25 písm. b) ZMS.

V prvej časti programu bol jeho jediným hosťom minister financií a predseda hnutia OĽaNO Igor Matovič. Moderátor vysvetlil, že Matovič mal diskutovať s oponentom, ale redakcii sa nepodarilo získať nikoho, kto by bol ochotný prísť do diskusie. **Richard Dírer:** „Ešte pred tým, než sa budeme rozprávať, jedno vysvetlenie pre divákov a taká prosba, že ak mi chcete začať písať hejterské e-maily, že prečo je tu Matovič sám, tak sa zopakovala situácia, ktorú sme tu mali kedysi s predsedom Hlasu Petrom Pellegrinim, že zohnať partnera do diskusie bolo naozaj politické harakiri a keďže som to vtedy urobil pri Petrovi Pellegrinimu, má Igor Matovič dnes legitímne právo tu takisto sedieť sám. Aj to je dôkazom toho, že táto televízia naozaj nikoho

neuprednostňuje a nikoho nezvýhodňuje a iba dodávam, že urobím to vždy, keď budú politici vymýšľať a nebudú ochotní chodiť do relácie. “

Prítomnosť iba jedného hosťa v diskusii a tým pádom absencia oponenta v programe nemusí nevyhnutne znamenať rozpor s kritériami objektívnosti a nestrannosti, v takom prípade sú však zvýšené nároky na výkon moderátora. Z rozhodovacej praxe Rady vyplýva, že najmä v prípade, ak je hosťom programu zástupca len jedného prúdu v rámci politického spektra, je práve úlohou moderátora kladením vyvažujúcich otázok a argumentov zabezpečiť objektivitu a nestrannosť prezentovaných informácií. V prípade potreby je úlohou moderátora upozorniť diskutujúceho na neprítomnosť dotknutej strany a jej nemožnosť brániť sa. Rovnako by mal konfrontovať jednotlivé tvrdenia hostí vyznievajúce kriticky s názormi a argumentmi druhej strany.

Môžeme skonštatovať, že zo strany moderátora dochádzalo k vyvažovaniu a k názorovej oponentúre voči vyjadreniam host'a. Napr.:

Richard Dírer: „*A to je, prepáčte, že vám do toho skáčem, ale naozaj Robert Fico, že by rozkazoval SaS-ke? Úprimne sa na to pýtam, lebo mal som pocit, že SaS si vedie napriek tomu, že je v opozícii, si vedie ako keby samostatnú opozičnú politiku. “*

Richard Dírer: „*Dúfam, že si tam nikto nič nestáhoval. Pán minister, napriek tomu, že hovoríte, že po odchode SaS sa spriechodnila tá komunikácia vo zvyšku koalície, ten parlament vyzerá naozaj desivo, že nedarí sa vám úplne vždy otvárať schôdze, nedarí sa vám prijímať zákony, respektíve potrebujete rokovať. Dá sa to takto ťahať ďalej? “*

Richard Dírer: „*Netušíte, výborne. Naozaj si myslíte, že na Slovensku dvadsiateho prvého storočia je dobrá spolupráca s krajnou pravnicou? S tarabovcami? Že toto je ten smer, ktorým by táto krajina mala ísť a prosiť ich alebo spoliehať sa na hlasy krajnej pravice? “*

Richard Dírer: „*Ja rozumiem. Pán minister, ide len o to a už aby sme to uzavreli a prešli na rozpočet a tie opatrenia. Ide len o to, že a teraz ma neberte v zlom, ale vy to tak s ľahkosťou povieť, no áno, bol na kandidátke ĽSNS. Bol na kandidátke strany, ktorá spochybňuje liberálnu demokraciu a teraz nemyslím liberálnu v zmysle SaS, ale v zmysle politického zriadenia. Prezentujú konšpiračné teórie, či už COVID alebo vojna na Ukrajine, že o tomto sa bavíme. To nie je len tak, že bol na kandidátke ĽSNS a teraz si to rozmyslel a potom bol nezávislý a potom išiel ja neviem do OĽaNO a potom ide do Sme rodina. Chápete? Že to je tá výčitka, že títo ľudia boli na kandidátke ĽSNS, ktorá spochybňuje demokratické a právne základy tohto štátu. “*

Richard Dírer: „*Súhlasím s hodnotením komunizmu a fašizmu. Nemôžem súhlasiť aj pri zachovaní nestrannosti a toho, že tu ani Robert Fico ani Peter Pellegrini nie sú, že či oni naozaj reprezentujú komunizmus, ale inú oponentúru som vám chcel dať, že hovoríte, že to rozkrádanie na jednej strane Smeru a na druhej strane ako keby ideologické podhubie so šekmi a nejaké koketovanie s fašizmom. Pán minister, ale nemôžeme sa asi v živote úplne rozhodovať iba podľa toho, že niečo stálo miliardy a niečo, že niekedy aj tie myšlienky môžu mať ďalekosiahlejší dôsledok ako miliarda. “*

Hosťom druhej časti programu bola sociologička Sylvia Porubánová. Témou rozhovoru bol stav spoločnosti a postavenie menšín na Slovensku, špeciálne sexuálnych menšín. Porubánová odpovedala na otázky, prečo je toľko nahromadenej nenávisti a agresivity v spoločnosti, prečo sa jej obeťou sa stala LGBTI+ komunita, prečo je táto komunita na Slovensku demonizovaná až prenasledovaná, či je Slovensko konzervatívna krajina a či budú mať raz na Slovensku menšiny, národnostné aj sexuálne, rovnaké postavenie ako majorita.

V závere hostka na otázku moderátora, čo treba urobiť, uviedla:

Sylvia Porubánová: „*Pretože celkom jednoznačne k tým útokom boli ľudia z LGBTI komunity, je potrebné prijať inštitút životného partnerstva a práve tejto skupine ľudí garantovať spomínané rovnaké práva, zabezpečiť dáke bezpečie pre túto skupinu ľudí, podporné služby. A*

aby sme nezabudli na špecifickú skupinu ľudí, ktorí sú opäť členmi LGBTI komunity, ak to tak môžem povedať, radšej hovorme o LGBTI+ ľuďoch ako komunita, je to aj otázka transľudí, ktorí si takisto zaslúžia, aby nemuseli podstupovať nevyžiadané zákroky zdravotné, aby neboli nútení k sterilizácii a podobne. Takže vidíme, že tých problémov je veľa a sú veľmi diferencované a rozmanité tak, ako je rozmanitá naša spoločnosť.“

V programe zazneli výroky Sylvie Porubänovej ohľadom práv sexuálnych a iných menších, ktoré sú jej subjektívnymi názormi ako odborníčky, sociologičky zo Slovenského národného strediska pre ľudské práva. Hostkou vyjadrené názory a tézy v rozhovore vychádzajú z jej vedeckej a analytickej činnosti. Máme za to, že úloha moderátora vo vyvažovaní vyjadrení host'a je iná v prípade odvysielania jednostranne vyhranených politických názorov, ktoré sú predmetom diskusie, a iná v prípade analytického rozoberania situácie host'om, ktorý nie je príslušníkom politického spektra. Host'-komentátor nebol politikom a je potrebné ho posudzovať ako osobu, ktorá má právo zaujať subjektívny postoj k akejkoľvek téme. V rozhovore hostka kriticky analyzovala súčasnú situáciu ohľadom práv sexuálnych a iných menších na Slovensku. Hoci situáciu komentovala zo svojho subjektívneho pohľadu, dané témy neprezentovala ako súčasť opozično-koaličného boja, neobviňovala konkrétne osoby a nepredkladala politicky vyhranené jednostranné názory.

Sme toho názoru, že výkon moderátora v namietanom programe bol štandardný a profesionálny. Namietaný program preto podľa nášho názoru nie je v rozpore s ustanovením § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.

ZÁVER:

Na základe uvedeného sme toho názoru, že vysielateľ programovej služby TA3 odvysielaním programu *V politike* dňa 30. 10. 2022 o cca 11:00 hod. a v repríze dňa 30. 10. 2022 o cca 20:00 hod. a dňa 31. 10. 2022 o cca 13:00 hod. **neporušil ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.**

Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnený**.

Prepis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2022/00227)

Monitorované vysielanie: V politike
Deň vysielania: 30. 10. 2022
Čas vysielania: 11:00 h
Označenie podľa JSO: -

- časový kód cca:

11:00:00 začiatok programu – zvučka V politike

Richard Dírer, moderátor: „*Sledujete spravodajskú televíziu TA3, dobrý deň. Je mnoho vecí, ktoré by sa dali z tohto týždňa sa skomentovať. Naozaj som veľa nad tým rozmýšľal, čo si napíšem a poviem a chcem povedať jedno. Budme prosím k sebe ohľaduplní, vážme si jeden druhého. Toľko agresivity a neznášanlivosti, ktoré sú v tejto spoločnosti, už prekračuje všetky medze únosnosti a schopnosť absorpcie. Zochova, Zámocká, Čadca, Nitra, rýchlik do Trnavy. Strašné udalosti, ktoré mali na svedomí aj ľudské životy a k tomu každodenné intrigy. Nikto si nevybral svoju štátnu príslušnosť. Nikto si nevybral farbu pleti alebo či chce mať postihnutie. Nikto si nevybral, že bude utečencom a koniec-koncov si nikto nevybral, akú bude mať sexuálnu orientáciu. Možno to bude zniet' paradoxne, ale požičiam si slová zo statusu môjho dnešného hosťa. Citujem – možno sme ustatí, zničení a frustrovaní. Áno, sme ustatí, zničení a frustrovaní, ale ani tak by sme nemali zabúdať, že všetci sme ľudia, ktorí si prosím zaslúžia vzájomnú úctu a rešpekt. Prestaňte a prestaňme šíriť nenávisť. Vitajte V politike. (predel) Minister financií a šéf OĽaNO Igor Matovič. Prijemný dobrý deň.“*

(na obrazovke titulok *Politická jeseň na Slovensku*)

Igor Matovič, minister financií, predseda hnutia OĽaNO: „*Prijemný dobrý deň. Ďakujem pekne za pozvanie.“*

Richard Dírer: „*Ešte pred tým, než sa budeme rozprávať, jedno vysvetlenie pre divákov a taká prosba, že ak mi chcete začať písať hejterské e-maily, že prečo je tu Matovič sám, tak sa zopakovala situácia, ktorú sme tu mali kedysi s predsedom Hlasu Petrom Pellegrinim, že zohnať partnera do diskusie bolo naozaj politické harakiri a keďže som to vtedy urobil pri Petrovi Pellegrinimu, má Igor Matovič dnes legitímne právo tu takisto sedieť sám. Aj to je dôkazom toho, že táto televízia naozaj nikoho neuprednostňuje a nikoho nezvýhodňuje a iba dodávam, že urobím to vždy, keď budú politici vymýšľať a nebudú ochotní chodiť do relácie. Poďme ale na diskusiu. Je dôležité pre mňa povedať, že túto reláciu prednahrávame v sobotu pre váš ďalší pracovný program. To znamená, že nevieme skomentovať ale ešte výsledky komunálnych a župných volieb. Vy ste už voliť boli?“*

Igor Matovič: „*No, ja som chcel povedať, že áno, ja skomentovať viem svoju vlastnú voľbu, že volil som a volil som pevne verím, že dobre a verím, že dnes tí najvyšší sudcovia, lebo ja to tak tak vnímam, že toto je taký sviatok každého dospelého občana Slovenskej republiky, že dnes môžu rozhodnúť a dnes sú naozaj najvyšší sudcovia a rozhodnú o tom, kto ich bude zastupovať najbližšie štyri roky. Tentokrát áno, v komunále, vo vyšších územných celkoch, ale bol by som rád, aby si to ľudia užili a vybrali dobre.“*

Richard Dírer: „Keď sa bude táto relácia vysielat', tak už budeme poznať tie výsledky a tam by som iba doplnil, že hovoríte, že tentokrát v komunále, alebo na regionálnej úrovni, častokrát ale ľudia zabúdajú, že tie voľby sú o to dôležitejšie, pretože aj tie regióny predsa len majú peniaze, ktoré im vy z ministerstva financií posielate a rozhodujú o mnohých veciach. Poďme ale na politickú situáciu. Pán minister, v akom stave je koalícia?“

Igor Matovič: „Tak ja si myslím, že ľudia vedia, že v podstate vidia, alebo naučili sa za tých dva roky a osem mesiacov, dnes je vlastne dva roky a osem mesiacov presne od volieb, alebo zajtra? Dnes.“

Richard Dírer: „Dnes. Keďže vysielame v nedeľu.“

Igor Matovič: „Dvadsiateho deviateho, áno. Tak my nič neskrývame. Áno, možno niekedy to potom sa môže javiť problematické, že možno niekedy tie hádky s SaS sme radšej mali skrývať a ľudia sa ich nemuseli dozvedieť, ale dnes v podstate ani nemáme čo skrývať, lebo žiadne hádky už dva mesiace na koalíčných radách, na vládoch nie sú. Jednoducho odkedy zástupcovia SaS a najmä Richard Sulík odišiel, tak je absolútne pokojná atmosféra, konštruktívna. Riešime problémy a ľudia to vidia, že dennodenne, alebo každý týždeň aspoň dve opatrenia v prospech ľudí oznámime a to je naozaj výsledok toho, že zrazu ten koalíčný partner, ktorý všetko blokoval, je už v opozícii a my môžeme naozaj riešiť veci.“

Richard Dírer: „Rozoberieme si aj toto konkrétne. Chápem to správne tie vaše slová, že ste rád, že SaS odišla z koalície?“

Igor Matovič: „Z pohľadu toho praktického výkonu práce v koalícii, tak to veľmi pomohlo veci. Áno, samozrejme skomplikoval sa stav v parlamente a to vidíme, že vlastne SaS ako sľúbila, že budú konštruktívna opozícia, tak poslúchajú podľa toho, ako im Robert Fico prikáže vytiahnuť karty, robia obštrukcie, blokujú prijímanie zákonov.“

Richard Dírer: „A to je, prepáčte, že vám do toho skáčem, ale naozaj Robert Fico, že by rozkazoval SaS-ke? Úprimne sa na to pýtam, lebo mal som pocit, že SaS si vedie napriek tomu, že je v opozícii, si vedie ako keby samostatnú opozičnú politiku.“

Igor Matovič: „To, čo si komunikujú samozrejme na tlačových konferenciách, je samostatná opozičná politika, ale to boli svedkami celý parlament a vlastne naozaj to bolo až také smutno-smiešne. Minulý týždeň sa to stalo, nie tento, čo bol, ale ten predtým. Robert Fico keď zistil, že nás je málo, tak sa postavil, zavelil na celú rokovaciu sálu vytiahnime karty a všetci poslušne, aj Richard Sulík a celá SaS vyťahovali karty a zablokovali rokovanie. Takže je to aj na zázname, je to aj na kamerách, ktoré vlastne v Národnej rade sú.“

Richard Dírer: „Budem vám, alebo teda spýtam sa na druhý aspekt. To bola jedna situácia, ktorú opisujete. Druhá situácia je z tohto týždňa. Má ísť teda o údajný kybernetický útok, ale aj už aj vrabce na streche po celej Bratislave čvirikajú, že to bola iba taká zásterka, ktorú koalícia potrebovala prezentovať, lebo si uvedomila, že nemá dostatok hlasov. Viete o tom niečo?“

Igor Matovič: „Nebolo to treba robiť, lebo my sme boli pripravení na to, tuším v stredu bolo to rokovanie parlamentu, sme boli pripravení, nie, štvrtok, štvrtok o jedenástej, sme boli pripravení, že opozícia opäťovne takú obštrukciu urobí, lebo teda my objektívne nemali sme dosť hlasov. Janko Kerekréti opäťovne musel ísť do nemocnice, tým pádom vedeli sme, že tie

hlasy nemáme a keď opozícia znova bude biť bandu dokopy aj s SaS, tak rokovanie zablokujú. Nakoniec v ten istý deň bol zablokovaný aj poľský parlament. Vraj tam mali hekerský útok, to isté sa stalo u nás. Nevyzerá to na hekerský útok, skôr to teda bola nejaká zlomyselnosť. Čo som ja počul na výbore pre kultúru a médiá, boli prepojené nejaké káble, ktoré prepojené nemali byť.“

Richard Dírer: *„Dúfam, že si tam nikto nič nestáhoval. Pán minister, napriek tomu, že hovoríte, že po odchode SaS sa spriechodnila tá komunikácia vo zvyšku koalície, ten parlament vyzerá naozaj desivo, že nedarí sa vám úplne vždy otvárať schôdze, nedarí sa vám prijímať zákony, respektíve potrebujete rokovať. Dá sa to takto ťahať ďalej?“*

Igor Matovič: *„Tak momentálne je to nevyhnutnosť. Vieme, že predčasné voľby v podstate aj z titulu neexistencie nejakej zákonnej možnosti nemôžu byť. Druhá vec je, že potrebujeme doručiť čím skôr pomoc ľuďom. Teraz sa práve na nás valí a najmä teda od nového roku také energetické tsunami, pred ktorým potrebujeme chrániť či už domácnosti, takisto firmy, takže teraz tu vymýšľať s predčasnými voľbami a vydať Slovensko do područia nejakej bláznivej predvolebnej kampane nasledujúce mesiace, by bolo dosť nezodpovedné.“*

Richard Dírer: *„Budeme hovoriť o opatreniach, pretože tie ľudí naozaj, naozaj zaujímajú a ja venujem tomu dostatočný čas v tejto relácii, ale vrátim sa k tomu, čo ste mi nadhodili v tej odpovedi. Vydať Slovensko teraz predčasným voľbám a kampani. To znamená pre koalíciu momentálne predčasné voľby neprichádzajú do úvahy? Poviem vám prečo sa pýtam, lebo sedel tu pred nejakým časom predseda parlamentu a predseda Sme rodina Boris Kollár, ktorý hovoril, že budem parafrázovať – ak to nebude fungovať, tak to nemá zmysel a poďme do predčasných volieb. Preto sa pýtam na to vás, ako šéfa najsilnejšej koalíčnej strany.“*

Igor Matovič: *„Áno, vyjasnili sme si aj s Borisom Kollárom, aj teda s hnutím Sme rodina tento postoj, lebo oni to prezentovali tak, že v prípade, ak neprejde rozpočet, tak v tom prípade treba ísť od toho. Ten náš postoj bol taký, že v prípade, ak neprejde rozpočet, áno, bude to veľmi komplikované, ale nemali by sme Slovensko vydať napospas obrovskej neistote nasledujúceho potom pol roka, čo by súviselo s predčasnými voľbami. Preto treba sa toho chopiť a zabojovať aj s rozpočtovým provizóriom. Pokúsiť sa urobiť tak, aby sme udržali chod štátu aj na základe rozpočtového provizória, na ktorý vlastne zákon myslí. Zákon myslí na to, že sa neschváli štátny rozpočet a v tom prípade je teda to rozpočtové provizorium.“*

Richard Dírer: *„Tomu rozumiem. Čiže ten postoj v koalícii sa vyjasnil viac smerom k tomu, že predčasné voľby v tejto chvíli nie sú pre koalíčné strany témou.“*

Igor Matovič: *„Áno. Dohodli sme sa, že ideme bojovať, či bude schválený rozpočet, alebo nebude schválený. Ľudí nehodíme cez palubu a nevrhneme sa teraz do predčasnej, do predvolebnej kampane. Ideme napriek tomu, že to bude omnoho ťažšie, budeme mať extrémne zviazané ruky, tak budeme hospodáriť s rozpočtovým provizóriom.“*

Richard Dírer: *„Čo potom ale s tou novelizáciou ústavy, ktorá v parlamente stále je a ktorú predložil predseda parlamentu a predseda Sme rodina Boris Kollár, hoci teda ešte 11. októbra avizoval, že ju stiahne. Vy ste ju chceli vetovať. V akom stave sa nachádzame?“*

Igor Matovič: *„Úplne úprimne, my sme sa na koalíčnej rade ani o tej jeho novele už viacej nebavili. Je to vetované, beriem to iba ako technikáliu, že sa to presunulo na nasledujúcu schôdzu a kým táto koalícia bude fungovať, tak veto rešpektované bude z jednej aj z druhej*

strany, aj z našej. Akceptujeme vždy veto zo strany Borisa Kollára alebo Sme rodina. Takisto aj oni akceptujú vždy naše veto. Takže za ten návrh určite súčasné koaličné strany hlasovať nebudú.“

Richard Dírer: „Ked' hovoríme, zostaňme ešte pri tej situácii v parlamente a celkovo aj v koalícii. Ked' hovoríme o fungovaní koalície a koalícia sama pripúšťa, že teda nejaké problémy sú vzhľadom na to, že je menšinová, mala by sa podľa vás vláda Eduarda Hegera, ktorej ste súčasťou, postaviť pred parlament a požiadať o dôveru? Nie je to nikde, teda nie je táto povinnosť nie je samozrejme napísaná, ale možno z nejakej politickej etiky, či by to nebolo vhodné aj pri tých problémoch, ktoré zažívame momentálne?“

Igor Matovič: „V Európe je bežný model menšinovej vlády. Je pravda, že čím viac je, by som povedal, taká kultivovaná tá politická scéna, čím to je už viac zažitá demokracia v tej krajine, tým skôr menšinová vláda bez problémov funguje a dnes je menšinová vláda, Emmanuel Macron má menšinovú vládu, má menej poslancov, ako potrebuje, čiže nemá nadpolovičnú väčšinu. To isté platí v Dánsku, to isté platí v Portugalsku. Je to úplne bežný model vládnutia. Je to taký test toho, že či sme toho schopní. Na druhej strane, táto mimoriadne vypätá atmosféra a situácia, kedy potrebujeme doručiť pomoc, či už teda tým spomenutým domácnostiam, rodinám alebo firmám, ja na konci verím, že sa nájde dosť rozumných poslancov, ktorí povedia, tak dobre, tak na pol roka odkladáme politikárčenie bokom a skúsime spoločne previesť ľudí cez tú energetickú krízu. Takže ja verím osobne, že na konci štátny rozpočet schválený bude. Nevieť odkiaľ budú tie hlasy, ale verím, že sa nájdu a najradšej by som bol samozrejme, aby stopäťdesiat ľudí zahlasovalo za, alebo stopäťdesiat mínus tých dvadsať trucuujúcich saskárov.“

Richard Dírer: „Nahrávate mi v tých odpovediach, lebo povedali ste kultivovanosť a veríte, že rozpočet schválený bude a že neviete ešte, kde sa tie hlasy nájdu. Ked' hovoríte o kultivovanosti, demokracii a o vyspelosti jednotlivých krajín, nedá mi nespýtať sa to, čo už asi čakáte na to, čo sa vás novinári pýtajú.“

Igor Matovič: „Netuším, netuším.“

Richard Dírer: „Netušíte, výborne. Naozaj si myslíte, že na Slovensku dvadsiateho prvého storočia je dobrá spolupráca s krajnou pravou? S tarabovcami? Že toto je ten smer, ktorým by táto krajina mala ísť a prosiť ich alebo spoliehať sa na hlasy krajnej pravice?“

Igor Matovič: „My sme povedali si, že ideme do predčasného, pardon do menšinovej vlády do parlamentu s vedomím, že sme menšinová vláda. Áno, tlačia nás mnohí, ale myslím novinári a skôr je to také zlomyselné mi to pripadá, teraz nehovorím konkrétne o vás, že dajte hlasovať o tom, že máte väčšinu. Ako môže menšinová vláda dať hlasovať o tom, že má väčšinu? Všetci to je politologický nezmysel. Takisto, že teraz my tuto spolupracujeme, keď nám tarabovci zahlasujú, alebo kuffovci zahlasujú za nejaký zákon, tak my spolupracujeme s nimi. Nie, my predkladáme zákony a každý normálny poslanec, keď považuje a dokáže sa správať nezávisle, keď považuje ten zákon za dobrý, tak za neho zahlasuje, ale keď za neho zahlasuje, to neznamená automaticky, že spolupracujeme s tými ľuďmi.“

Richard Dírer: „Pán minister, budem vám oponovať a poviem vám prečo. Všetci si pamätáme na druhú vládu Mikuláša Dzurindu, keď bolo niekoľko nezávislých alebo nezaradených poslancov a hoci sa to nikdy, ak si dobre spomínam, nepotvrdilo, hovorilo sa tam o nejakom kupčení hlasov. To znamená, že novinári vychádzajú ako keby z tej histórie a

ja teraz nechcem nič podsúvať, iba to spomínam ako fakt. Plus dovoľte mi odcitovať konkrétne poslanca Tarabu, ktorý, týkalo sa to vtedy vášho odvolávania, ale povedal – moje hlasovanie o prorodinnom balíku z veľkej časti vyvolalo vládnú krízu. Dnes mám stopercentné právo definovať si aj podmienky. Viete, že keď prichádzajú takéto vyhlásenia v princípe od nezaradených poslancov, nehovoriac už o tom, že ešte aj krajnej pravice a existujú tu nejaké novinárske predpoklady o spolupráci, tak to nepridáva práve na dôveryhodnosti toho, čo ste povedali.“

Igor Matovič: *„Ja registrujem poslanca Tarabu, sledujem ho čo robí, lebo v podstate on sa pohybuje, ako by som povedal, dobre, máme koalíciu, máme opozíciu, oni sa pohybujú niekde medzi a to, čo ako sa zahrával, ale akože v dobrom by som povedal, že s Ficom, s Pellegrinim, so Sulikom, keď im hovoril, ja vám popravím Matoviča, budem hlasovať za jeho odvolanie, ale najprv chcem od vás vidieť, že mi krvou podpíšete predčasné voľby.“*

Richard Dírer: *„Áno, to povedal.“*

Igor Matovič: *„A oni sa silou-mocou tomu bránili. Lepšie povedané Sulík sa silou-mocou tomu bránil, podľa mňa to bolo úplne legitímne od neho, že tlačil na pílu a chcel od nich vidieť, dobre, popravím Matoviča, chcem ale tuto, aby boli čím skôr predčasné voľby.“*

Richard Dírer: *„A potom poslanec Taraba dodal, ale keďže SaS má k tomu negatívny postoj, tak to nemá zmysel.“*

Igor Matovič: *„Áno, podľa mňa je to akože vcelku zaujímavé. Ja by som z toho písal pamäte, z toho, práve teraz z týchto jeho postojov, ktoré robí, lebo je to zaujímavá hra, že vyzlieka ich donaha. Vyzliekol donaha Fica s Pellegrinim, ktorí predtým hovorili, že nebudú robiť malého Joja pre Sulíka. Predsa nepomôžu Sulíkovi, aby sa vrátil späť do koalície. Zrazu v priebehu dvoch týždňoch sa niečo zmenilo záhadné, nejaká dohoda v pozadí zrejme bola, lebo zrazu si takú podmienku nedávali, že chcú takisto od neho predčasné voľby. Jediný, kto podržal potom basu a chcel predčasné voľby, bol na konci Taraba. Číže je to zaujímavé, podľa mňa ten nezávislý pozorovateľ to chápe. Zároveň, keď niekto, kto chce z toho vidieť iba časť z tých jeho postojov a na základe toho hovorí, že toto, toto už nie a treba radšej predčasné voľby, tak podľa mňa to nemyslí dobre so Slovenskom. Pardon, lebo to, čo ste citovali aj mňa, že sme frustrovaní, tie krízy, ktoré tu máme dva roky a osem mesiacov, to je ideálne podhubie na to, aby absolútne zlo sa vrátilo k moci, ale ja sa osobne nazdávam, že ak by sa vrátilo k moci, tak Fico v živote už nedovolí, aby Slovensko bolo demokratickou krajinou. On sa tak bojí tej basy a tak sa bojí tých svedectiev, tých ľudí ktorí pre neho slúžili, že on urobí všetko pre to, aby my sme sa vydali smerom na východ a Slovensko vystúpi z Európskej únie. On urobí čokoľvek, aby si zachránil svoj pobyt na slobode. A z tohto pohľadu predčasné voľby v takejto frustrovanej dobe sú extrémne riziko.“*

Richard Dírer: *„Nie, to nebola výzva na predčasné voľby. Ak sa vrátim k tomu úvodu a súhlasím s vami v tom, že to zlo v tej spoločnosti, preto bol ten úvod taký, aký bol, lebo to zlo v tej spoločnosti, tá nahromadená agresivita a frustrácia z tých dvoch covidových rokov, plus ešte všetky krízy, ktoré boli, tie tu sú a nikto to nepopiera, ale z toho je to zároveň aj podhubie pre šírenie konšpiračných teórií a antidemokratických, antieurópskych a antiseveroatlantických myšlienok a preto sa pýtam ja na tú krajnú pravicu a konkrétne na tarabovcov, lebo aj oni reprezentujú sčasti alebo do veľkej miery takéto myšlienky. Preto by som bol rád, keby sme si to vyjasnili. Premiér Eduard Heger hovorí, že nepripustí ako keby podporu menšinovej vlády krajnou pravicom, že či s ním súhlasíte a či to vidíte rovnako.“*

Igor Matovič: „Viete, mne sa zdala trošku taká prepnutá tá argumentácia, alebo taký ten hejt, alebo tá nenávisť, ktorá bola šírená počas leta silou-mocou voči napríklad voči kuffovcom. Až mi to pripadalo také násilné. Štefan Kuffa, vlastne Štefan Kuffa a jeho syn Filip sú v parlamente. Štefan kandidoval za nás v roku 2012 až 2016 bol naším poslancom, mal síce svoju tvrdú hlavu, všetko, ale v skutočnosti tuto v srdci je to dobrý človek. Áno, kandidoval na kandidátke ĽSNS. Takisto kandidoval aj pán Šimko, ktorý je medzičasom dnes...“

Richard Dírer: „Áno, ktorý je v Sme rodina, áno.“

Igor Matovič: „... je v klube Sme rodina a nikto to neriešil ten jeho prechod. Nebolo vôbec žiadne...“

Richard Dírer: „Riešil. Riešili médiá, pán minister, nesúhlasím.“

Igor Matovič: „Minimálne. To bolo akože minimálne. V podstate to bolo akceptované ten prechod z ĽSNS medzi nezávislých a potom do klubu Sme rodina, ale pri kuffovcoch zrazu úúú, jej, strašná vec sa deje. Ja ich naozaj nepovažujem za fašistov. Áno, išli s touto stranou, ktorá aj dnes má rozsudok Najvyššieho súdu, že jej predseda je fašista v podstate na základe toho, čo robil s tými svojimi trápnyimi šekmi tisíc štyristoosemdesiatosem, ale Štefan Kuffa, Filip Kuffa na sto percent nie sú fašisti a každý nezávislý človek...“

Richard Dírer: „Ktorí sa budú musieť teraz vysporiadať s iným konaním. Nemusia odôvodňovať či sú, alebo nie sú.“

Igor Matovič: „To máte pravdu, ale hovorím, akože nie je mojou úlohou teraz robiť alibi ktorémukoľvek poslancovi z opozície, ktorý má rozum a zahlasuje za podporu koalíčných návrhov. Martin Klus sa rozhodol, že on nebude držať basu za SaS a nebude teraz, keď mu Sulík povie, že skoč do studne a ubližuj tej vláde, ubližuj ľuďom, tak on povedal, že nie. Sľúbili sme, že budeme konštruktívna opozícia, tak chce sa správať konštruktívne. Ja som veľmi rád tomuto hlasu rozumu v SaS.“

Richard Dírer: „Ja rozumiem. Pán minister, ide len o to a už aby sme to uzavreli a prešli na rozpočet a tie opatrenia. Ide len o to, že a teraz ma neberte v zlom, ale vy to tak s ľahkosťou poviete, no áno, bol na kandidátke ĽSNS. Bol na kandidátke strany, ktorá spochybňuje liberálnu demokraciu a teraz nemyslím liberálnu v zmysle SaS, ale v zmysle politického zriadenia. Prezentujú konšpiračné teórie, či už COVID alebo vojna na Ukrajine, že o tomto sa bavíme. To nie je len tak, že bol na kandidátke ĽSNS a teraz si to rozmyslel a potom bol nezávislý a potom išiel ja neviem do OĽaNO a potom ide do Sme rodina. Chápete? Že to je tá výčitka, že títo ľudia boli na kandidátke ĽSNS, ktorá spochybňuje demokratické a právne základy tohto štátu.“

Igor Matovič: „Tak a vieme, čo sme tu zažívali dvanásť rokov. Pre mňa toto je to teoretické zlo, keď teda kandiduje na takejto kandidátke, ale to praktické zlo sme tu zažívali dvanásť rokov. Tu dvaja ľudia, či to bol Robert Fico, keď teraz poviem iba o nich dvoch ako reprezentantoch strany Smer a strany Hlas, lebo teda však to je vlastne iba premenovaný Smer a Peter Pellegrini tu vydali Slovensko do rúk bossa nitrianskej mafie. Všetci sme na to doplácali. Vo veľkom rozkrádali naše spoločné miliardy eur. Nedostávalo sa to ľuďom, rodinám dávali dvadsať centov cez zvýšené rodičovské bonusy, či daňový bonus, alebo prídavky na deti. Okrádali rodiny, milióny, miliardy dávali oligarchom a svojim sponzorom.“

Toto je praktické zlo. Čiže áno, tuto niekto reprezentuje a možno inklinuje nejaký Marian Kotleba a spol inklinovali, alebo inklinujú k fašizmu, ich praktické zlo bolo šek tisíc štyristoosemdesiatosem, ale praktické zlo Fica s Pellegrinim bolo to, že čo nám tu ukradli krajinu a pre mňa, prepáčte, ešte jednu vec poviem, komunizmus a fašizmus a s komunizmom sympatizuje Blaha, Fico, Pellegrini, toto sú pusipajtáši komunizmu. Pre mňa sú to dve zločinecké organizácie. Jedny aj druhé majú za následok desiatky miliónov životov. Obidve tieto zločinecké organizácie by sme mali eliminovať z politického života, súhlasím, ale kto by potom bol v tej opozícii?“

Richard Dírer: *„Súhlasím s hodnotením komunizmu a fašizmu. Nemôžem súhlasiť aj pri zachovaní neustrannosti a toho, že tu ani Robert Fico ani Peter Pellegrini nie sú, že či oni naozaj reprezentujú komunizmus, ale inú oponentúru som vám chcel dať, že hovoríte, že to rozkrádanie na jednej strane Smeru a na druhej strane ako keby ideologické podhubie so šekmi a nejaké koketovanie s fašizmom. Pán minister, ale nemôžeme sa asi v živote úplne rozhodovať iba podľa toho, že niečo stálo miliardy a niečo, že niekedy aj tie myšlienky môžu mať d'alekosiahlejší dôsledok ako miliarda.“*

Igor Matovič: *„Uznávam, ale preto by sme mali byť spravodliví. Potom sa pýtam, ako je možné, že dnes napríklad Denník N chváli a hovorí o strane Hlas, to je čisto iba premaľovaný Smer, hovorí, že toto je budúca vládna koalícia, s ňou by sa mali dať demokratické strany dokopy. Ako je možné takto legitimizovať absolútne zlo? Jednoducho niekde tu je problém. Tuto z Kuffu ideme robiť fašistu, lebo by náhodou zahlasoval za nejaké hlasy tejto koalície, ale pri Pellegrinim všetko je v poriadku. Ideme ho vymaľovať nabielo a to už není pravda, že devätnásť rokov verne slúžil, robil mopslíka Ficovi a on je takisto zodpovedný za to, že Norbert Bödör šéfoval celoslovenskej polícii, Národnej kriminálnej agentúre a zrazu povieme, že toto je demokrat. Prečo, ja sa pýtam? Není tam niečo ideologické skôr za tým, že tým novinárom vyhovuje ideológia, ktorú zastáva Peter Pellegrini a na tie skutky nepozerajú? A toto mne vadí, toto je falošnosť.“*

Richard Dírer: *„To si naozaj netrúfam, neviem teraz, že na čo konkrétne narádzate, ale netrúfam si to teraz ohodnotiť, lebo naozaj neviem o čo ide. Poďme ale k jednej veci ešte, teda nie k jednej, k viacerým, ale aby sme sa posunuli d'alej. Rozpočet. Prejde, alebo neprejde?“*

Igor Matovič: *„Ja hovorím, ja by som bol najradšej, aby stopäťdesiat poslancov na konci povedalo si, že no tak toto je jediný rozpočet, OK, nabudúce nech znova politikárčia, ale Slovensko zažíva extrémne ťažké časy a my teraz nemôžeme, keď nechceme ublížiť ľuďom, keď nechceme domácnostiam, rodinám, že im nedáme zvýšené daňové bonusy a rodinné prídavky, keď nechceme ublížiť zdravotníkom, učiteľom, štátnym zamestnancom, policajtom, vojakom, všetci, ktorí majú mať vlastne vyššie platy, rodinám, ktorým chceme pomôcť cez dotáciu cien elektriny, plynu, takisto firmám, keď im nechceme ublížiť, tak každý jeden poslanec Národnej rady podporí ten rozpočet. Však ho podporujú ten rozpočet odborári. Hlavná šéfka odborárov povedala áno, je správne prijať rozpočet, lebo ináč ublížime ľuďom, ublížime firmám. Podporili ho zástupcovia zamestnávateľov. Podarilo sa nám vytvoriť naozaj takú celospoločenskú zhadu a jediný, kto tručuje, je Sulík, Fico, Pellegrini v opozícii. Však to je trápne.“*

Richard Dírer: *„Poďme postupne. Sulíkovci vám odkázali, že kompenzácie pre firmy sú nevyhnutné, ale dajú sa urobiť aj bez schválenia rozpočtu. Inú otázku v nadväznosti na to chcem položiť. Mám trochu pocit, pán minister, že ako keby ste schválenie rozpočtu, respektíve, že schválenie opatrení podmieňujete schválením rozpočtu a mám pocit, že ako*

keby ste si chceli pripísať akože obrovský úspech na svoju adresu. Prečo to spájate, prečo spájate tieto dve veci, že jedine vtedy sa budú dať prijať tie opatrenia, bude sa dať pomôcť učiteľom, pomôcť lekárom a tak ďalej, a tak ďalej?“

Igor Matovič: *„Lebo bohužiaľ tak to technicky je. Tak máme, nikto nepočítal s tým, že bude tak zlomyselná opozícia v tak ťažkej chvíli, a tak, ako je napísané v podstate ten paragraf o rozpočtovom provizóriu, tak keď si to predstavíte, tak dnes máme, keď sa schváli rozpočet, tak máme síce v rozpočte napísané chlieviky, že kde koľko tých peňazi ide, lebo veľká skriňa so šuflíčkami, ale vieme o tom, že v rámci tej skrine si cez rozpočtové opatrenia vieme presúvať peniaze tam, kam treba, lebo jednoducho a dupľom v čase krízy vy neviete úplne presne naplánovať, ako kde bude treba viacej pomôcť a kde zase peniaze zostanú. Rozpočtové provizórium hovorí o tom, že musíme z celého vlastne tohtoročného rozpočtu, nenavýšeného o infláciu, čo zase opäť v čase obrovskej inflácie je veľký problém, lebo nám sa zvyšujú výdavky a my si musíme na základe tohtoročných výdavkov iba dať do štátneho rozpočtu, musíme to presne rozdeliť na dvestopäťdesiat chlievikov a tých dvestopäťdesiat chlievikov na dvanásť šuflíkov na každý jeden mesiac a naraz to tam dať a už to tak nechať. Inak povedané, keď ministerstvo napríklad, ktorékoľvek, by chcelo niečo nakúpiť, čo je bežná vec, nejakú investíciu urobiť, tak musí to platiť na dvanásť rovnakých splátok už od 1. januára, ale keď tam verejné obstarávanie zbehne a malo by sa to nakúpiť až v októbri a zaplatiť tá faktúra, ako to ministerstvo vie, že 1. januára, alebo v januári – februári, koľko bude suma toho verejného obstarávania za ten tovar, ktorý musí nakúpiť. Čiže strašným spôsobom to zväzuje ruky a doplatili by sme všetci na to. Preto sú to bláboly, čo tam rozpráva Viskupič, alebo SaS-ka, že to sa dá jasné, salám, párky, im to Excel ukáže, ale praktický život na ministerstve financií sa to nedá spracovať, lebo jednoducho je to príliš skostnatelo napísané.“*

Richard Dírer: *„Na margo toho, čo hovoríte, že by ste si želali, aby to bolo stopäťdesiat poslancov, pretože zažívame tu energetickú, plynovú krízu, pocovidové roky, okrem SaS-ky vám ale jasný odkaz už poslal aj Smer a Hlas. Povedali, že nech si to koalícia vyrieši, my sme opozícia, predsa od nás nemožno očakávať, že budeme hlasovať za koaličný rozpočet. Pýtam sa na to preto, lebo zhruba dva týždne dozadu ste mali vyjadrenie, že budem rokovať aj s Ficom, aj s Pellegrinim a dúfam, že dostanú rozum. Platí táto veta? Budete ešte s nimi rokovať, alebo považujete túto otázku za vyriešenú?“*

Igor Matovič: *„Tak ono, viete, s niekým sa dá rokovať tak, že si s ním aj sadnete a s niekým môžete rokovať cez mediálne posolstvá, že teda povieme áno, vyzveme, sme pripravení, oni vám cez médiá odkážu, že nie sú pripravení a nebudú. Od Fica a od Pellegriniho sa nečudujem. Oni teraz idú politiku, čím horšie pre Slovensko, tým lepšie pre nich, lebo sa jednoducho naozaj boja basy. Či už pre samých seba, alebo pre tých posluhovačov, s ktorými to Slovensko rozkrádali. Čiže oni potrebujú, aby vláda padla čím skôr, aby zahatali cestu spravodlivosti, aby všetko zvrátili späť, aby zrušili Špeciálny súd, aby zrušili špeciálnu prokuratúru, aby len náhodou sa tu nevyvodzovala nejaká zodpovednosť za tie zločiny, ktoré tu páchali. Čiže oni nepredpokladám, že pomôžu tejto vláde na to, aby sme mohli ľuďom pomôcť, lebo im vyhovuje, aby ľudia nedostali pomoc, aby firmy krachovali, aby prepúšťali ľudí, lebo vtedy oni budú mať viac hlasov.“*

Richard Dírer: *„V rámci vyváženosti musím ale povedať, že teda, keďže tu sedel pred časom aj Robert Fico, bol tu aj Peter Pellegrini, oni hovoria v princípe to, čo hovoríte vy, len v opačnom garde, že Slovensko sa potrebuje zbaviť tejto vlády, lebo do takej záhuby, do akej sa rútime vďaka tejto vláde, ktorá nevie spravovať veci verejné a je tu čistý chaos, to len na vyváženie vašich slov.“*

Igor Matovič: „V čom? Ale ja by som chcel iba povedať, že netreba ich vyvažovať, podľa mňa treba im postaviť tú prázdnu stoličku, mohli tu byť a mohli sa vyvažovať sami v tejto diskusii.“

Richard Dírer: „Mohli, určite mohli.“

Igor Matovič: „Ale keď sa boja. Fico s Pellegrinim sa boja. Ja som v živote s nimi ani som nemal osobné stretnutia, ani som v živote s nimi nebol v žiadnej debate, lebo sa toho boja a nech sem v pohode prídu a nech sa konfrontujeme a potom stačí jedno jediné porovnanie. Fico s Pellegrinim zvyšovali rodinám daňový bonus alebo prídavky o dvadsať centov ročne. My zvyšujeme daňový bonus o stodvadsaťpäť, pardon stopätnásť eur teraz iba za jeden rok. Päťstoosemdesiat rokov by nám musel vládnuť Fico alebo Pellegrini, aby sa rodiny dožili tak obrovskej pomoci, ktorú my teraz vlastne rodinám dáme od 1. januára. Myslíte si, že Fico s Pellegrinim sa chcú dožiť toho, aby rodiny zažili realne tých dvesto eur na dieťa? No nechcú sa toho dožiť, lebo zrazu zistia, že ich voliči sa budú pýtať, že počkať, ako je to možné, že Fico s Pellegrinim nám dávali dvadsať centov a zrazu máme dvesto eur? Je to naozaj pravda, že oni tie peniaze radšej rozkradli a rodinám dávali drobné omrvinky, čo padli zo stola?“

Richard Dírer: „Pri všetkej úcte, pán minister, obávam sa, že pamäť nám ľuďom neslúži až tak dobre, aby sme si možno pamätali, že to bolo dvadsať centov, ak je to teda pravda, že vy dáte stopätnásť eur, že neviem či sa na toto spoliehajte vo svojich politických stratégiách, alebo prípravách na voľby.“

Igor Matovič: „To máte pravdu. To si pamätám. Svojho času ešte Robert Kaliňák, ja som bol opozičný poslanec, niečo som robil, prišiel som s nejakým odhalením a Kaliňák prišiel za mnou, načo sa snažíš? Ľudia majú krátku pamäť, to tri mesiace pred voľbami rob. Toto si vôbec nebudú ľudia pamätať čo teraz urobíš. Zrejme s týmto kalkulujú, takže...“

Richard Dírer: „Odbočím teraz aj od opatrení a na margo toho, čo hovoríte. Aj tie prieskumy verejnej mienky, ja teraz nehovorím, samozrejme, tá situácia sa mení a nie sú to teraz nejaké smerodajné čísla, ale predsa je tam vidieť nejaký vývoj a v tých prieskumoch verejnej mienky sa teda OĽaNO a koalíčným stranám až tak nedarí a naozaj akože Hlas a Smer sú na tých popredných priečkach. Čiže preto vám to hovorím, že neviem či si ľudia budú pamätať dvadsať centov verzus stopätnásť eur, lebo tie prieskumy tomu nenaznačujú napriek tomu, že to prezentujete.“

Igor Matovič: „Ja zase, možno som naivný a to opakujem často, ja verím, že aj medzi voličmi Smeru a Hlasu sú múdri ľudia na konci a keď opadnú emócie bokom, tak si spočítajú a zistia, že hops, počkať, ale fakt nám ten Fico s Pellegrinim dali iba dvadsať centov a ten Matovič nám dá stopätnásť eur na to jedno dieťa a to iba pri daňovom bonuse. Pri rodinných prídavkoch, oni im takisto dávali dvadsať centov navyše a my teraz niečo, čo oni niečo štandardne vyplácali prídavky okolo dvadsaťtri eur, my ich zvyšujeme na budúci rok na šesťdesiat eur. Skoro na trojnásobok. Čiže toto bude naj, by som povedal, najsilnejšie zrkadlo a ja verím, že aj medzi voličmi Smeru a Hlasu, okrem tých samozrejme, ktorí priamo čerpali výhody z toho rozkrádania, že tí ostatní sa zamyslia, že hops, asi naozaj to bolo tak a tá pamäť sa obnoví a budú porovnávať fakty.“

Richard Dírer: „A možno ste mohli to, na čo sme vás ako novinári tri mesiace podľa mňa upozorňovali a čo ste tak nie úplne radi počúvali, ale tá kríza vládna, ktorá tu bola, ste mohli

radšej venovať tomu a nemuseli sme sa baviť, že prečo prichádzajú riešenia pre energie a pre plyn po trištvrte roku pomaly od vypuknutia vojny na Ukrajine. Prečo prichádzate s predstavou opatrení pre ľudí a pre firmy až teraz. Nepočúvali ste to vtedy radi.“

Igor Matovič: *„Máte pravdu, ale celé Slovensko bolo svedkom toho, že na konci júna začal Richard Sulík trucovať. Prezentoval nejaké boliestky, čakal, že celé Slovensko tie boliestky bude fúkať.“*

Richard Dírer: *„Pán minister, nebolo to, budem vám oponovať, nebolo to iba na konci júna, ten napätý vzťah medzi vami a Richardom Sulíkom tu je už od začiatku.“*

Igor Matovič: *„Od začiatku, od prvého, áno.“*

Richard Dírer: *„A nemáte si čo vyčítať v tých vzájomných odkazoch.“*

Igor Matovič: *„Máte pravdu. Od prvého opatrenia, ktoré sme urobili na ochranu zdravia a životov v čase veľkonočných sviatkov 2020, Richard Sulík považoval za dôležité natočiť protivládne videjko, potom chodiť na protesty spolu s poslancami ĽSNS pred úrad vlády a bojoval proti vlastnej vláde pri opatreniach. Jasné, že to ubližovalo, lebo keď hráte ako tím, tak chcete vedieť, že každý hráč toho tímu hrá s vami a nehrá na vlastnú bránku, nedáva vlastné góly. Uznávam, je to za nami. Hovorím, teraz máme šiesty – siedmy týždeň bez Richarda Sulíka, na koalíčných radách a na vláde je absolútny pokoj.“*

Richard Dírer: *„Vy si to počítate, pán minister.“*

Igor Matovič: *„Áno počítame si to. Užívame si to, ja osobne si to užívam. Mrzí ma situácia v parlamente, že tam je to zablokované, ale čo sa týka vládnutia a pomoci ľuďom, zrazu všetko, čo blokovali, pomoc ľuďom funguje. To, že nebola nachystaná pomoc s energiami, však to bola úloha ministerstva hospodárstva, lenže on skorej cestoval do Dubaja ako riešil problémy.“*

Richard Dírer: *„Dobre. Zostaňte ešte pri tých energiách, aby sme ukončili našu debatu. Vieme o tom, že majú byť, alebo teda, že budú zastropované ceny pre domácnosti, ak sa nemýlim, šesťdesiatjeden eur za megawatthodinu. Zostaňte pri domácnostiach najskôr. Neboli isté ešte tie poplatky za distribúciu. Minister práce zo Sme rodina Milan Krajniak hovoril, že ho nemáme brať ako bernú mincu, ale hovoril o zhruba dvadsiatich eurách, o ktoré by mohli jednotlivým domácnostiam stúpnuť poplatky za energiu. Vidíte to rovnako?“*

Igor Matovič: *„Rôzni koalíční poslanci alebo predstavitelia minulý týždeň v diskusných reláciách hovorili rôzne čísla.“*

Richard Dírer: *„Áno.“*

Igor Matovič: *„Niekde tu u vás a myslím, že aj u vás padli, že niekde bolo dvadsať eur, niekde bolo povedané o dvadsať percent. Ja naozaj chcem ľuďom iba povedať, že nebojte sa, určite nedopustíme ako vláda práve kvôli tomu, že nekradneme a tým pádom šetríme obrovské miliardy eur, nedovolíme, aby žiadna rodina nejaká padla kvôli tomu, alebo dostala sa do zlej situácie kvôli tomu, že nezvládne platiť účet s energiami. Nechcem ale zase zároveň predbiehať a prezrádzať naozaj, akým spôsobom pôjdeme. Finalizujeme to. Môj osobný cieľ je do týždňa, maximálne do dvoch, aby sme povedali ako pôjdu domácnosti, ale vopred chcem*

povedať, že v prípade elektriny budeme zrejme premianti Európy, že bude ten nárast cien najmenší v celej Európskej únii. V celej Európskej únii, z dvadsaťsedem krajín. “

Richard Dírer: *„Teraz nárast cien, nie podpora.“*

Igor Matovič: *„Nárast cien energií alebo podpora krížom. Môžete zvýšiť účty a ľuďom dáte podporu a tým pádom kvázi tie účty znížite, alebo rovno tie účty zadotujete, aby vôbec ani nerástli.“*

Richard Dírer: *„Ale všimli ste si a nemyslím to v zlom, že medzičasom klesla cena energie zo sedemsto na sto. Z tých sedemsto, ktoré boli, tak je na sto – sto päťdesiatich eurách.“*

Igor Matovič: *„Cena elektriny bola niekedy okolo 26. augusta až na tisícke a dnes momentálne sa nachádza, na budúci rok kontrakty, nedá sa pozeráť, že to čo máte teraz momentálne, čo viete nakúpiť zajtra, alebo pozajtra, ale to, čo viete nakúpiť na budúci rok, je momentálne na štyristovke. Čiže z tisícky to kleslo na štyristo, ale treba zároveň povedať, že minulý rok v januári to bolo tridsať. Čiže minulý rok tá trhová cena bola tridsať. My pre domácnosti máme dohodnutú silovú na šesťdesiatjedna dvadsať, ale trhová cena je momentálne štyristo. Čiže štyristo deleno tých šesťdesiat je skoro sedemsto percent. Čiže sedemkrát drahšia je trhová, alebo šesťkrát a pol krát drahšia je trhová, ako tá, ktorú máme nachystanú pre domácnosti.“*

Richard Dírer: *„Dobre, ale teda sú zastropované ceny energií pre domácnosti. Hovoríme teraz ešte predstavili ste podporu pre podniky, pre firmy. To znamená, že budete preplácať všetko nad stodeväťdesiatdeväť eur. Hovorím to správne?“*

Igor Matovič: *„Tam sú dve. Tam je elektrina a takisto plyn. Ja som si aj doniesol, však vlastne to sme ukazovali na tlačovej konferencii. V prípade elektriny je tá hranica stodeväťdesiatdeväť, v prípade plynu je to deväťdesiatdeväť a veľmi zjednodušene, do týchto úrovní, to je cena za silovú časť za komoditu či plynu, alebo elektriny, do týchto úrovní pri cene za jednu megawatthodinu si platí podnikateľ sám a čokoľvek, čo je nad to, osemdesiat percent mu preplatí štát. Ono to potom vlastne na grafe to vychádza tak vlastne, že v podstate, ak by mal teraz momentálne sa cena elektriny na budúci rok pohybuje niekde okolo štyristo eur, ale povedzme toto je príklad teda, ak by to bolo päťsto eur, tak v skutočnosti ten podnikateľ za ňu, podnikateľ a v zátvorke poviem zamestnávateľ, lebo jednoducho dáva prácu ľuďom, namiesto päťsto eur v skutočnosti zaplatí dvestopäťdesiatdeväť. Čiže iba približne polovičku zaplatí na základe tohto mechanizmu dotácií. Ten mechanizmus, ako sme aj predstavili potom na tripartite, na ekonomickej a hospodárskej rade, kde boli zástupcovia aj zamestnávateľov, alebo podnikateľov, takisto aj zástupcovia odborov, tak všeobecne to bolo prijaté, myslím si, že vcelku s potešením aj na základe toho stretnutia potom, alebo tej tripartity išli spoločne s nami na tlačovú konferenciu a podporili tento model a ja som veľmi rád, že zároveň tam zaznelo, že výzva na podporu rozpočtu voči poslancom v Národnej rade, lebo bez toho, aby sme tie peniaze v rozpočte si vytvorili, my nemôžeme spustiť tieto dotácie. Na tento rok môžeme, lebo tam už novelu zákona o štátnom rozpočte máme schválenú.“*

Richard Dírer: *„To ste už schválili v rozpočte.“*

Igor Matovič: *„Čiže dva mesiace na tento rok vieme už preplácať z tohto schváleného rozpočtu, alebo navýšenia rozpočtu, ale na budúci rok by sme nemohli. Čiže preto ďalší*

dôvod prečo musí byť schválený ten rozpočet. Musí. Jasné, hovorím, sme demokracia a keď tam nebude väčšina, nebude, ale verím, že bude.“

Richard Dírer: *„Dobre. Minister financií a šéf OĽaNO Igor Matovič. Evidujem dva sľuby. Jeden, alebo teda dva také predpoklady. Jeden sľub, že ľudia sa nemajú báť, že ich nenecháte v šticu a že do týždňa predstavíte už konkrétne čísla, o koľko by mohla pre domácnosti narásť cena energie aj pri tých distribučných poplatkoch.*“

Igor Matovič: *„Rozbijem to na dva sľuby. Jedna vec. Na sto percent ľudí nenecháme v šticu, ale presný ten termín zase, spadá to do kompetencie ministerstva hospodárstva. Hovorím, že môj taký plán zbokou je, aby to bolo najneskôr tak za týždeň, za dva, aby sme to aj ľuďom predstavili. Ale naozaj chcem povedať, vôbec sa nemusia obávať účtov za elektrinu, vôbec nie. Pri plyne možno, teda jasné, podľa ÚRSO, nezávislého úradu, cena plynu by mala ísť hore o dvestodvadsať percent a teraz je to iba o tom, že z tých dvestodvadsať percent koľko zadotuje štát možno v podobnom duchu, ako je to v prípade tých firiem.*“

Richard Dírer: *„Dobre. To boli tie jedny a druhé bola výzva všetkým poslancom v Národnej rade, aby podporili rozpočet, keďže je naviazaný na tieto opatrenia, o ktorých ste hovorili. Správne som to pochopil?“*

Igor Matovič: *„Presne tak, keď nechcú ublížiť, či už teda ľuďom, domácnostiam, rodinám, firmám, alebo celému Slovensku, tak treba odložiť politiku bokom, aby sme spoločne cez tú energetickú krízu Slovensko previedli. My sme si neobjednali tú energetickú krízu. To nie je rozhodnutie Matoviča, alebo našej koalície.*“

Richard Dírer: *„To vám ani nikto nevyčíta.“*

Igor Matovič: *„Preto podľa mňa by sme sa mali tomu aj tak postaviť, že toto je z vyššej moci, nemáme to v rukách, tak skúsme teda neublížovať ľuďom.“*

Richard Dírer: *„Dobre a teraz budem mať ja na záver jednu prosbu na vás, pán minister. Vzhľadom na tie slová v úvode by som teda aj vás chcel požiadať, že či by ste si do budúcnosti nemohli trošku citlivejšie vyberať v niektorých statusoch slová, keď hovoríte o novinároch, alebo keď hovoríte o menšinách. To by bola taká moja prosba na vás.“*

Igor Matovič: *„Ja budem vždy, čo určite viem sľúbiť, budem vždy výrazne viac zdôrazňovať, že hovorím, keď budem hovoriť o skorumpovaných novinároch, o časti skorumpovaných, tak trikrát radšej tam poviem, že existujú aj skorumpovaní novinári, aby ľudia to nebrali tak, že to je zovšeobecňujúci nejaký výraz, alebo zovšeobecňujúci postoj, lebo kolektívna vina neexistuje a to isté sa týka aj príslušníkov menšín. Jednoducho ľudia z menšín, akýchkoľvek menšín, sú dobrí aj zlí. Takisto ako sú medzi väčšinou aj dobrí aj zlí. Vždy budem bojovať voči zlým a vždy sa budem snažiť držať stranu tým dobrým.“*

Richard Dírer: *„A my vás budeme sledovať, či to tak platí. Igor Matovič, ďakujem veľmi pekne za návštevu v štúdiu.“*

Igor Matovič: *„Ďakujem veľmi pekne a neviem či si to môžem dovoliť na záver.“*

Richard Dírer: *„Povedzte.“*

Igor Matovič: „*My napríklad sa desať rokov približne poznáme.*“

Richard Dírer: „*Viac.*“

Igor Matovič: „*Aj viac a približne desať rokov viem o tom, že si homosexuál a vôbec sa a teraz som trošku prezradil, že si tykáme.*“

Richard Dírer: „*Áno, ale je to bežné medzi novinármi a politikmi, ale neovplyvňuje to napriek tomu výkony v reláciách.*“

Igor Matovič: „*Tak. A zároveň za tých desať rokov si myslím, že ani raz si nemohol mať pocit, že si myslím, že si niečo menej, alebo takýmto spôsobom by som pristupoval k tebe kvôli tomu, že si príslušníkom, alebo si príslušníkom sexuálnej menšiny. A takisto som cítil z tvojej strany voči mne, že si si nemyslel, že som menej, že som príslušníkom sexuálnej väčšiny.*“

Richard Dírer: „*A ja som strašne šťastný, že prišlo k tomu priznaniu, k tej heterosexualite, naozaj. Igor Matovič. Ďakujem veľmi pekne.*“

Igor Matovič: „*Ďakujem pekne.*“

- predel V politike -

Richard Dírer, moderátor: „*Ako to vyzerá na Slovensku s menšinami, ale nielen o tom, čo všetko sa na Slovensku momentálne deje a prečo to na Slovensku zažívame, tak o tom budeme hovoriť v druhej časti relácie so Sylviou Porubänovou, sociologičkou zo Slovenského národného strediska pre ľudské práva. Dobrý deň.*“

Sylvia Porubänová, sociologička, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva: „*Dobrý deň.*“

Richard Dírer: „*Ešte predtým, než sa dostaneme k tomu, čo sa deje na Slovensku, zostaňme len predsa pri tých aktuálnych udalostiach, a to sú včerajšie komunálne a regionálne voľby. Dovolím si dva citáty. Jeden od prezidentky Zuzany Čaputovej, ktorá povedala, že ľudia vo voľbách vo väčšine odmietli populizmus a extrémizmus. A druhý od zástupcu šéfredaktorky Sme Jakuba Fila, ktorý napísal, citujem – Napriek rôznej miere znechutenia z politiky, opakujúcich sa verbálnych útokov, aj pokračujúceho šírenia dezinformácií či hoaxov od rôznych politikov, voľby ukazujú, že obyvatelia Slovenska chcú riešenia, odborníkov aj slušnú politiku. Pre mňa, musím povedať osobne, že najväčšia výhra po udalostiach v ostatných mesiacoch. Ako to cítite vy?*“

Sylvia Porubänová: „*Rovnako a podobne, nie je dôvod to tajiť. Myslím si, že to, ako dopadli voľby do vyšších územných celkov, aj komunálne voľby, jasne ukazuje, že v týchto typoch volieb si ľudia veľmi zreteľne uvedomujú, že ide o ich každodenný život. Ide o to, aké budú mať služby, akú budú mať zdravotnú starostlivosť, školy, cesty a tak ďalej a volia viac racionálne. Využívajú svoju skúsenosť, dajú na svoj pocit z dákeho kandidáta, ale predovšetkým na tú skúsenosť a jeho odbornosť. Takže možno by bolo zahodno už tisícikrát si pripomenúť, že rovnaký spôsob voľby, nie voľbu emóciou cez charizmu, krásu a prisľuby, by sme mohli uplatniť aj pri iných typoch volieb. Napríklad pri voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky.*“

Richard Dírer: „*To by sme asi mohli, v tom sa zhodneme. Na jednej strane vidíme tú, to, čo sa udialo včera, že ľudia odmietli extrémistov, predsa len išlo o regionálne a komunálne voľby, ako ste povedali. A človek dostane takú nádej, že s touto krajinou to nie je ešte úplne stratené. Na druhej strane, ja som to spomínal aj v úvode relácie, či už útoky zo Zámockej, alebo alkohol za volantom na Zochovej, v Čadci, útok v rýchliku z Bratislavy do Trnavy, nás zase tak posúva späť, že táto krajina je úplne stratená. Čo sa to so Slovenskom momentálne deje? Prečo sme v tejto situácii, v ktorej sme?*“

Sylvia Porubánová: „*Áno, samozrejme, momentálne sme v štádiu hľadania vinníkov, skôr tých efemérnych, od celospoločenskej úrovne až po úroveň školy, rodiny a tak ďalej. Ale faktom zostáva, že treba skonštatovať, že niečo sa stalo s touto krajinou naozaj. Nie že by násilie, extrémizmus, nechutné prejavy verbálne neboli prítomné vždy alebo dlhodobo aj v tom verejnom priestore, ale to, že sa stanú tak frekventovanými až sa stanú normou a najmä je nebezpečenstvom obrovským to, že tie nenávisťné prejavy, neprijateľný, hrubý spôsob, dehumanizujúci spôsob vyjadrovania sa ozýva vo verejnom priestore, aj v politickom priestore, tak to je jednoducho otázkou a bolo jednoducho otázkou času, kedy sa personifikuje do dajakého činu, ako sa stalo v tomto prípade a meno strelca a meno vraha asi ani netreba spomínať a opäť dajakým spôsobom glorifikovať a pripomínať.*“

Richard Dírer: „*Netreba.*“

Sylvia Porubánová: „*Ale je jasné teda, že to násilie našlo spôsob, akým vytrysklo. A je to možno aj taký apel na tých, ktorí veľmi ľahostajne znevažovali aj úlohu sociálnych sietí alebo teda len toho verbálneho násilia, akože pokiaľ je to len v tej verbálnej rovine, nič sa nedeje. No vidíme, že verbálna rovina a rovina sociálnych sietí nájde si priestor na to, aby našla priestor k nenávisťnému činu, zločinu.*“

Richard Dírer: „*Mňa keď sa pýtali vzhľadom na môj coming out pred niekoľkými mesiacmi v rozhovoroch, že do akej miery sa darí extrémistom, tak ja som povedal, že snažia sa o to, aby sa to stalo normou a mám ešte trochu pocit a nádej, že sa to neudialo. Vy hovoríte o tom, že sa to stalo normou. Sme už v takom štádiu, že je to normou?*“

Sylvia Porubánová: „*Nie, mala som na mysli, že normou je naozaj to nevyberané, by sme povedali, naozaj správanie a vyjadrovanie, hlavne vyjadrovanie, ktoré patrí do určitej subkultúry, dajme tomu extrémistickej, alebo akokoľvek inak ju onálepkujeme, ale nesmie sa stať súčasťou všeobecného verejného diskurzu. A to sa bohužiaľ stalo v ostatných rokoch, v ostatných mesiacoch. A dokonca tá tendencia akcelerovala tak, že hovorím, musíme tu uvažovať to, ak má niekto 50, 40 rokov, má istú nielen historickú, ale aj individuálnu pamäť. Pamätá si, ako môže diskurz vyzerať. Pamätá si dobré príklady, zlé príklady. Ale pokiaľ má niekto pätnásť, šesťnásť, sedemnásť rokov a od svojich deviatich rokov dajme tomu vyrastá prakticky bez zodpovedných kontaktov tvárou v tvár, bez priateľských kontaktov, bez silných nejakých príbuzenských kontaktov a vzťahov a jeho život sa vlastne deje vo vymyslenom priestore sociálnych sietí, tak nemôžeme očakávať nič iné. To, čo je v tých sieťach naliate, to, čo tam bohužiaľ máme, to sa bude zrkadliť v správaní a konaní našich ľudí.*“

Richard Dírer: „*Hovoríme o nahromadenej agresivite, o nenávisti a za tie príčiny vzniku toho určite môže COVID, vy spomínate sociálne siete. Určite do istej miery sú to aj nie práve alebo najlepšie vyjadrenia politikov, častokrát za hranicou únosnosti, miery a slušného demokratického správania. V čom vidíte ešte príčiny? Okrem týchto troch, alebo korigujte ma, ak to nie sú tieto tri, aké vidíte príčiny vy?*“

Sylvia Porubánová: „Áno, samozrejme, nespomenuli sme, žijeme ostatné tri roky už v takom permanentnom strese. Ten asi najväčší, najväčšia rana pre väčšinu populácie boli všetky opatrenia, ktoré súviseli s COVIDom, tá neistota o vlastný život, zdravie a podobne. Teraz vojna na Ukrajine. Samozrejme, nemôžeme zabúdať na to a ani nikto na to nevie zabudnúť a v podvedomí to jednoducho pracuje, že v susednej krajine sa deje vojna. Také niečo sa môže stať kedykoľvek, ľudia sa domnievajú, aj tu, plus teda neistota, ktorá sa týka materiálneho života. Neustále sme masírovaní tým, aká energetická a iná kríza nám hrozí. Toto všetko neuveriteľne dolieha individuálne na psychiku každého človeka. Ale samozrejme, opakujem, je tu aj priestor na sebareflexiu každého z nás, aj priestor na to uvedomiť si, čomu chcem podliehať a čomu nesmiem za žiadnych okolností podliehať. Takže ak sú tu akékoľvek nenávisťné prejavy, ako sú akékoľvek hrotenia a umelá polarizácia spoločnosti na nejakých my a oni, tak to nie je namieste. Možno treba aj rezignovať na veľké ciele. Neustále hovoríme o výchove k ľudským právam. Ja by som povedala, že v súčasnosti viac ľudským ako k právam. Navráťme sa k tým esenciálnym základným hodnotám, pretože ak hovoríme o slobode, rovnosti pre všetkých, to sú základné demokratické princípy. S tým súvisí aj dôstojnosť, spravodlivosť pre všetkých, ale potom sú to aj základné životné hodnoty, ako láska, ktorá má byť pre všetkých prístupná. Ako keby sme sa stále domnievali, že sú tu nejakí oni a my a tieto všetky spomínané veľké hodnoty ako keby boli nejakou misou s jedlom. Keď pripustíme k stolu všetkých tých, ktorí tam majú sedieť, nebude menej toho jedla. Takto to nefunguje. Naopak, všetky základné demokratické hodnoty sa implikujú, znásobujú tým, keď sú prístupné pre všetkých.“

Richard Dírer: „Tam som smeroval, vy používate my a oni. Prečo práve tou najzraniteľnejšou skupinou, ktorá sa ukazuje za tie ostatné týždne, sa stali gejovia a lesby alebo LGBTI+ komunita?“

Sylvia Porubánová: „LGBTI+ ľudia sa stali bohužiaľ tým najstrašnejším a najstrašidelnejším príkladom toho, kam nenávisť môže vyústiť. Ale opäť opakujem, nie zo dňa na deň. Tá nenávisť, dehumanizácia, dehonestácia, posmešné vyjadrovanie, šikanovanie, obťažovanie, napádanie týchto ľudí akceleruje minimálne ostatných desať rokov. A asi aj z toho dôvodu, že práve najviac takých mýtov a legend panuje okolo sexuálnej orientácie. Je zahodno povedať, že všetci sme dajakým spôsobom iní. Ani sexuálna orientácia nikoho nedefinuje celostne. Okrem toho, že ste gej, lesba alebo hetero človek, ste samozrejme otec, syn, brat, kolega, človek, ktorý sa zaujíma a miluje istý typ činnosti alebo má isté záujmy. Takže nezužujme a dajakým spôsobom nedémonizujme sexuálnu orientáciu ako niečo, čo je tým vydeľujúcim faktorom a možno už v roku 2022 je aj zahodno nehovoriť stále o inakosti. Bolo potrebné spomínať inakosť práve preto, aby sa poukázalo na to, že táto skupina ľudí je neviditeľná. Musí byť mlčiaca. Dnes sa ozývajú hlasy, ktoré hovoria a nie je ich zrazu nejako veľa? Nie je ich veľa, nie je ich viac, je ich presne toľko, koľko ich bolo pred desiatimi rokmi alebo tridsiatimi rokmi. Len konečne zistili, že ďalej to už nejde a nabrali odvahu na vlastné vystúpenie z vlastného tieňa a z vlastných problémov. Čiže nezdôrazňujeme tú inakosť, zdôrazňujeme to, že sme jednoducho rôznorodí.“

Richard Dírer: „Myslíte si, že aj väčšinová časť spoločnosti pochopí, že sme tu, sme esenciálnou súčasťou tejto spoločnosti, že platíme dane, že platíme odvody, že naozaj nie sme iní a sme to my, ktorí rovnako tvoria spoločnosť?“

Sylvia Porubánová: „Ale ved' samozrejme, preto je vynikajúce, opakujem to aj v tejto televízii už niekoľkokrát, ľudia, ktorí majú istú verejnú autoritu a urobia coming out, je to vynikajúce. Ale je to samozrejme dobrým príkladom pre všetkých ostatných ľudí. Nie médiá,

nie šoubiznis je plný ľudí LGBTI+, títo ľudia v rovnakom počte, si dovoľím tvrdiť, existujú všade. Existujú vo fabrikách, v skladoch, v predajniach, v cirkvách, existujú vo vojsku, v polícii, všade. Čiže ten príklad ľudí, ktorí sú verejne známi, slúži len na to, aby mohli sa prejaviť a mohli vyjsť zo svojho takého zakliatia aj tí ľudia, ktorí doteraz na to nenabrali odvalu. A ešte jednu vec treba spomenúť, dobre, že to spomíname, čiže to nie je žiadna fiktívna skupina alebo dajaká skupina, ktorá je tu niekde mimo. Je súčasťou rodín, pracovísk, celého nášho života, takže je to úplne integrálna súčasť našej spoločnosti a vždy to tak musí byť. Je to samozrejmé. A to, na čo sa hrá s veľmi negatívnymi emóciami, sú deti, adopcie detí a podobne. Preto aj treba hovoriť o životných partnerstvách, o tom, že je už načase prijať dôstojnú formu životného partnerstva ľudí, respektíve párov rovnakého pohlavia.“

Richard Dírer: *„Ja som sa chcel spýtať, že či nájdeme na Slovensku a v tejto spoločnosti odvalu na to, aby sme sa konečne prepracovali k tomu, že budeme považovať menšiny, a to je jedno či už národnostné alebo sexuálne alebo utečencov, za rovnakých ľudí ako majoritná časť spoločnosti, ktorí majú mať rovnaké práva, lebo majú rovnaké povinnosti?“*

Sylvia Porubánová: *„Samozrejme, my sa nemôžeme donekonečna vyhovárať na to, že sme konzervatívna spoločnosť. Slovensko áno, samozrejme, v príslušnosti k istým hodnotám sa to javí tak, ako keby sme boli veľmi tradicionalistickí. Ale opäť, keď sa pozrieme na tú rovinu každodenného života, na naše konkrétne aj rodinné správanie, tak vidíme, že sme takou istou krajinou ako krajiny, ktoré sú porovnateľné s nami na západ od našich hraníc. A pokiaľ ide presne ešte o tú demonizáciu, predsa LGBTI ľudia nechcú žiadne v úvodzovkách, že to tak poviem tak vulgárne, štátne deti. Veď v dúhových rodinách žijú tisíce detí. Ľudia chcú jednoducho to, aby aj tieto deti boli chránené, aby tu bola napríklad, absolútne elementárna požiadavka je, aby existovala možnosť osvojenia si dieťaťa jedného z partnerov, partneriek druhým partnerom, partnerkou. Takže to sú veci, ktoré nikomu neškodí a nijako nezasahujú do práv a do životného spôsobu niekoho iného. A aby sme to možno trošku priblížili. Pred pár dňami bol na návšteve islandský prezident s manželkou na Slovensku a práve on spomínal, je to človek, ktorý je veľmi otvorený, veľmi rešpektujúci a práve spomínal ten príklad, ktorý ste aj vy tu naznačili, že pred pár desiatkami rokov ani islandská spoločnosť nebola taká, ktorá by bola otvorená akejkoľvek inakosti. Islandská spoločnosť dnes vyzerá úplne inak, ako vyzerala pred štyridsiatimi rokmi. A pokiaľ ide konkrétne o životné partnerstvá ľudí rovnakého pohlavia, spomínal to, takisto nikto sa nedomnieva, že všetci, absolútne sto percent ľudí sú stotožnení s tým, a nemajú iný názor. Ale to, čo je vygenerované, to, čo je úplne samozrejmé na Islande alebo v iných krajinách, v krajinách, ako je napríklad aj Malta alebo Izrael, ktoré sú vyslovene náboženskými štátmi, je to, že pokiaľ s niečím nesúhlasím, ale uvedomujem si, že to nezasahuje do mojich práv, o nič neprichádzam tým, že prisúdím istým ľuďom práva, ktoré im naozaj prináležia, tak nikto proti niečomu takému neprotestuje a jednoducho je ticho. Možno si myslí svoje, ale nemá dôvod protestovať alebo brojiť proti niečomu, čo prináleží...“*

Richard Dírer: *„To ste nehovorili teraz o Slovensku, dovoľím si tak úsmevne podotknúť.“*

Sylvia Porubánová: *„Áno, hovorím, že áno, možno príklad severských krajín, niekto toho už má tiež dosť, tvrdia, že sú to ľudia inej konfesie, iného životného spôsobu, inej histórie. Preto hovorím príklad napríklad Španielska, ktoré je rovnako krajina ako my veľmi katolícka.“*

Richard Dírer: *„To som sa chcel spýtať, že bavíme sa tu o tom, či je alebo nie je Slovensko konzervatívne, za také, za aké sa častokrát vydáva a častokrát ho politici považujú. Spomínate Španielsko, silná katolícka krajina, Taliansko rovnako katolícka krajina. Portugalsko rovnako*

katolícka krajina. Nebudem hovoriť o Kosove, ktoré je ešte mladou demokraciou východného typu. Alebo dokonca o Kube, ktorá je diktatúrou komunizmu, kde všade sa napriek týmto skutočnostiam podarilo prepracovať či už k registrovaným partnerstvám alebo k manželstvám párov rovnakého pohlavia. A teraz, je alebo nie je Slovensko konzervatívna krajina?“

Sylvia Porubánová: *„Nie je, ale to je môj osobný názor. Keď si povieme opäť ten historický pohľad, hovorím, že je tu veľký rozdiel v tých deklarovaných hodnotách a v deklarovaných manifestovaných hodnotách. Ale ešte pred tridsiatimi rokmi, to je môj obľúbený príklad ako sociologičky a sociologičky, ktorá sa zaoberá rodinou a rodinami, ešte pred tridsiatimi rokmi sme mali absolútny primát Slovensko, pokiaľ išlo o sobášny vek, 21-ročné ženy sa nám v priemere sobášili a 23-roční muži. A mali sme absolútny primát v tom, že päťdesiat percent neviest sa vydávalo tehotných, čo nesvedčí o ničom zlom. Jednoducho svedčilo to aj o tom, že si po istom type ukončenia vzdelania, najčastejšie stredoškolského, sa rozhodli, že ten život neponúka toľko možností, bolo to pred rokom 89, takže dajú šancu tej možnosti, v ktorej ešte majú priestor pre dajakú osobnú slobodu. Ale zároveň to svedčí aj o tom, že tá upätosť alebo rigidnosť určite nie je našou ani národnou vlastnosťou a ani nemôžeme hovoriť, že by sa prejavovala v našom každodennom správaní.“*

Richard Dírer: *„A možno v kontexte toho, čo hovoríte, by bolo dobré povedať, že keď sa bavíme o registrovaných partnerstvách, že pri všetkých tých číslach a skúsenostiach, ktoré spomínate, by bolo zahodno povedať, že registrované partnerstvá tu nie sú iba pre osoby rovnakého pohlavia. Pretože veľa mladých ľudí sa jednoducho nesobášia a žije možno z pohľadu katolíckej cirkvi nadivoko, ale taká je realita. A my sa tvárime, ako keby sme išli urobiť ústretový krok iba voči LGBTI komunite, pričom sa úplne zabúda na majoritnú heterosexuálnu spoločnosť, ktorá sa už tiež nesobášia v takej miere ako kedysi.“*

Sylvia Porubánová: *„No možnože takýto nápad je takým krokom k všeobecnejšiemu prijatiu dákej formy, ale opakujem, dôstojnej formy životného partnerstva. Preto radšej hovoríme o životnom partnerstve ako o registrovanom partnerstve. Čítala som taký vtipný komentár, ktorý hovorí o tom, že registrovať si môžete motorové vozidlo, ale asi nie svojho človeka najbližšieho.“*

Richard Dírer: *„Naučil som sa niečo, beriem späť, životné partnerstvo.“*

Sylvia Porubánová: *„Áno, takže radšej hovorme o životných partnerstvách s tým, že takéto vyjadrenie možno aj akceptuje to, že pre mnohých ľudí je inštitút manželstva posvätnou inštitúciou jedného muža a jednej ženy. Ale treba povedať, že manželstvo alebo dajme tomu životné partnerstvo by bolo istým spôsobom, to je spoločenská inštitúcia. Je to istá forma aj spoločenskej a štátnej kontroly, evidencie. To znamená, že do životného partnerstva alebo do manželstva nevstupujú ľudia, ktorí sú prelietaví, ktorí sú nestáli. Títo ľudia chcú aj naozaj deklarovať, že im ide o trvalý zväzok a zároveň deklarujú tým, že absolútne rešpektujú legislatívu danej krajiny a zároveň rešpektujú aj dajaké mentálne nastavenie. Takže z tohto dôvodu áno, samozrejme, možno je to aj ak hovoríme o potrebe populačného prírastku, možno je aj nejaký inštitút dôstojného, opakujem, dôstojného životného partnerstva s dôstojnými právami pre všetkých formou, ako zvýšiť alebo ako osmeliť mladých ľudí, teraz myslím bez ohľadu na sexuálnu orientáciu, k tomu, aby vstupovali do trvalých zväzkov, aby mali deti, mali ich viac a mali ich skôr.“*

Richard Dírer: *„Posledná otázka, krátku odpoveď poprosím, čo by sa malo teraz na Slovensku udiat' z toho po tom všetkom, čo sme prežili, čo by malo prísť?“*

Sylvia Porubánová: „Pretože celkom jednoznačne k tým útokom boli ľudia z LGBTI komunity, je potrebné prijať inštitút životného partnerstva a práve tejto skupine ľudí garantovať spomínané rovnaké práva, zabezpečiť dáke bezpečie pre túto skupinu ľudí, podporné služby. A aby sme nezabudli na špecifickú skupinu ľudí, ktorí sú opäť členmi LGBTI komunity, ak to tak môžem povedať, radšej hovorme o LGBTI+ ľuďoch ako komunite, je to aj otázka transľudí, ktorí si takisto zaslúžia, aby nemuseli podstupovať nevyžiadané zákroky zdravotné, aby neboli nútení k sterilizácii a podobne. Takže vidíme, že tých problémov je veľa a sú veľmi diferencované a rozmanité tak, ako je rozmanitá naša spoločnosť.“

Richard Dírer: „Sylvia Porubánová. Ďakujem veľmi pekne za návštevu v štúdiu.“

Sylvia Porubánová: „Ďakujem aj ja.“

Richard Dírer: „No a vám ďakujem za pozornosť. Na budúci týždeň tu bude s vami kolega Rasťo Iliev. Prežite ešte pekný zvyšok nedele. Dovozenia.“

11:59:55 záver programu

Monitorované vysielanie: V politike (repríza)
Deň vysielania: 30. 10. 2022
Čas vysielania: 20:00 h
Označenie podľa JSO: -

- časový kód cca:

20:00:00 začiatok programu – zvučka *V politike*

repríza vysielania programu *V politike* z dňa 30. 10. 2022 o 11:00 hod.

20:59:55 záver programu

Monitorované vysielanie: V politike (repríza)
Deň vysielania: 31. 10. 2022
Čas vysielania: 13:00 h
Označenie podľa JSO: -

- časový kód cca:

13:00:00 začiatok programu – zvučka *V politike*

repríza vysielania programu *V politike* z dňa 30. 10. 2022 o 11:00 hod.

13:59:55 záver programu